

S 29-1984

Stichting
Sponsors voor Kunst

11-03-2020

JAARVERSLAG 1984

JAARVERSLAG 1984

11-03-2020

Stichting Sponsors voor Kunst
Weesperzijde 21
1091 EC Amsterdam

Telefoon: 020 - 65 66 83

Inleiding

Het jaar 1984 betekende voor de Stichting een verrassende groei. Was bij de afsluiting van het vorig verslagjaar het aantal Deelnemende bedrijven reeds twaalf (de Stichting i.o. presenteerde zich in het openbaar in het najaar 1983), in 1984 nam het aantal Deelnemers toe tot boven de veertig.

De redenen voor deze verheugende groei zijn gelegen in het feit dat steeds meer ondernemingen belang hechten aan hun corporate imago. Het sponsoren van kunst en cultuur vormt daarin een steeds belangrijker onderdeel van het beleid.

In navolging van het buitenland (onder meer de Verenigde Staten, Canada, Groot-Brittannië en Frankrijk) deed ook in ons land de gedachte opgeld dat het verstandig zou zijn als kunst-sponsorende ondernemingen zich zouden verenigen om op deze wijze hun gezamenlijke belangen naar de overheid, de media, de pers en de kunstwereld te onderstrepen en te behartigen.

Een volgende reden om zich aan te sluiten was in toenemende mate, de diensten die het bureau aan een onderneming kan bieden bij de invulling of ontwikkeling van het beleid. Op deze punten zal in het verslag nader worden ingegaan.

Er is een duidelijke ontwikkeling te signaleren dat het sponsoren van kunst steeds meer als professioneel beleidsinstrument wordt beschouwd. Een logisch gevolg van deze lijn is dat het budget dat ondernemingen uittrekken voor kunst en cultuur verschuift van het donatie- of charitatieve budget naar de begroting voor public relations en/of marketing. Het is speciaal dit laatste punt dat ons het vertrouwen geeft dat het sponsoren van kunst, na de toename die reeds dit jaar te signaleren is geweest, zich gestaag verder zal ont-

wikkelen. Het zal vruchtbaar zijn voor het culturele klimaat in ons land in de ruimste zin des woords, en daarmee zeker ook voor die ondernemingen die het sponsoren van kunst als beleidsinstrument hanteren.

Statutenwijziging

In de loop van het verslagjaar bleek onder meer dat door de voorspoedige groei van de Stichting het om praktische redenen niet mogelijk was een Deelnemerscommissie uit de Deelnemers te formeren. Besloten werd tot een statutenwijziging, waarbij de leden van de Deelnemerscommissie worden benoemd door de Deelnemersraad op voordracht van het Bestuur (Art. 10, lid 1).

Voorts werden een aantal artikelen om praktische redenen anders gerangschikt. Het Bestuur keurde een statutenwijziging goed in zijn vergadering van 17 oktober; de Deelnemersraad bekrachtigde deze goedkeuring in zijn vergadering van 29 november. De statuten van de Stichting werden gewijzigd bij acte op 4 december, verleden voor notaris Mr. J.C.F. Pons te Amsterdam.

Vergaderingen en benoemingen

Bestuur

Het Bestuur (bijlage 1) vergaderde in het verslagjaar zes keer: 10 januari, 9 februari, 6 april, 15 juni, 17 oktober en 14 december.

Het Bestuur is in het verslagjaar uitgebreid met Eug. J.R.M. de By te Abcoude. Na een oriënterend gesprek besloot het Bestuur in zijn vergadering van 14 december positief over zijn toetreding.

Deelnemersraad

De Deelnemersraad kwam in het verslagjaar drie keer bijeen: 9 februari, 12 april en 29 november.

Deelnemerscommissie

Op voordracht van het Bestuur besloot de Deelnemersraad in zijn vergadering van 29 november unaniem de heer M.W. Kerremans (Hoofd Afdeling Public Affairs, Mobil Oil BV) en de heer R.C.J. Wunderink (Hoofd Bureau Public Relations KLM NV) te benoemen tot leden van de Deelnemerscommissie. Het voorzitterschap van deze commissie bleef in het verslagjaar nog vacant. De voorzitter zal q.q. lid zijn van het Bestuur (Art. 4, lid 2).

Raad van Advies

De Raad van Advies vergaderde in het verslagjaar vier keer: 9 februari, 29 maart, 13 juni en 14 december (deze laatste vergadering tezamen met het Bestuur).

Tot voorzitter en secretaris/vice-voorzitter van de Raad koos de Raad uit zijn midden op 14 december de heer J. van Westreenen (de Haagsche

Comedie) en op 15 juni de heer A.L. Gerritsen (Het Nationale Ballet). De heren H. Hierck en N. Schellen legden in het verslagjaar hun lidmaatschap van de Raad neer.

Jaarvergadering

De vergadering van 9 februari was een gecombineerde vergadering van Bestuur, Deelnemers en Raad van Advies. Op deze vergadering heeft het Bestuur het Jaarverslag over 1983 vastgesteld en aan de Deelnemers en Leden van de Raad van Advies aangeboden.

Personele bezetting

Door de reeds gememoreerde groei van de Stichting was het mogelijk de heer J. Fransman die tot oktober het algemeen secretariaat vervulde (20 uur per week) aan te stellen als directeur van het bureau (32 uur per week). Het Bestuur besloot hiertoe in zijn vergadering van 17 oktober.

Sinds mei bezette mevrouw C. Thomas voor 20 uur per week het secretariaat. In zijn vergadering van 14 december besloot het Bestuur haar contract per 1 januari 1985 om te zetten in een dienstverband voor hetzelfde aantal uren.

In het verslagjaar heeft de heer A.C.H. Kuyck gedurende de periode maart tot december werkzaamheden voor de Stichting verricht.

De Stichting prijst zich gelukkig van de diensten van mevrouw M. Eekels-van Galen Last gebruik te kunnen maken. Zij is als consulent voor de Stichting werkzaam.

Huisvesting

Aan de provisorische huisvesting van de Stichting kwam in maart van het verslagjaar een einde. Er werd onderdak gevonden in het pand aan de Weesperzijde te Amsterdam.

Rapport Knapper & McAlley

Op 11 april publiceerde het Ministerie van WVC een in haar opdracht door het Bureau Knapper & McAlley gemaakt rapport over kunst sponsoring.

De Stichting reageerde in het openbaar in een brief aan de Minister op deze studie.

De Stichting toonde zich verheugd de in haar beleidsnotitie uiteengezette doelstellingen alle terug te vinden in de gedane aanbevelingen.

Wel toonde de Stichting zich verwonderd dat zij in de rapportage met betrekking tot de huidige stand van zaken in het geheel niet wordt genoemd. Kritiek had de Stichting op de constructie van een door Knapper & McAlley voorgesteld Bureau BV Kunst, waarin overheid, kunstwereld en bedrijfsleven zouden moeten participeren. Deze kritiek was ingegeven door het feit dat een dergelijke opzet niet uit de onderzoeksresultaten kon worden afgeleid.

Ten tweede ontbrak in het rapport een historische analyse van eerdere initiatieven in Nederland. Hieruit had kunnen blijken dat een dergelijke constructie niet werkbaar is.

Ten derde is er in het rapport geen vergelijking gemaakt met de Verenigde Staten en de ons omringende landen waar organisaties als de Stichting Sponsors voor Kunst reeds een aantal jaren met succes opereren. De Stichting is juist opgezet volgens het model van de Engelse ABSA

(Association for Business Sponsorship of the Arts) en het Franse ADMICAL (Association pour le Developpement du Mecenat Industriel et Commercial) na zorgvuldig overleg met vertegenwoor-

digers uit de industrie en de kunstwereld.

Onze kritiek op het rapport is onderschreven door de Raad voor de Kunst en de Federatie van Kunstenaarsverenigingen.

De Stichting heeft de Minister verzocht geen verdere stappen te ondernemen alvorens met ons te overleggen aangezien in de Stichting de belangrijkste Nederlandse kunstsporsors zijn vertegenwoordigd.

In september vond overleg plaats met het management-team van het Ministerie van WVC onder leiding van de Directeur Generaal Culturele Zaken. Bij die gelegenheid kreeg de Stichting van het Ministerie de verzekering dat vanuit de overheid op dit terrein geen verdere initiatieven zullen worden ontplooid.

De aangesloten bedrijven

Aan het eind van het verslagjaar waren 41 ondernemingen als Deelnemer bij de Stichting aangesloten (bijlage 2).

Er is naar gestreefd alle aangesloten bedrijven tenminste één keer persoonlijk te bezoeken. Doel van deze gesprekken was niet alleen een persoonlijke kennismaking om de communicatie tussen de contactpersoon/personen en het bureau te vergemakkelijken, maar ook om specifieke wensen van de afzonderlijke bedrijven te vernemen.

Ook kwam in deze gesprekken naar voren op welke manier het bureau de individuele bedrijven van dienst kan zijn. Opvallend en verheugend is dat na deze persoonlijke contacten in toenemende mate van de diensten van het bureau gebruik werd gemaakt. In veel gevallen verzorgde het bureau documentatie (Adviezen Raad voor de Kunst, Provinciale Culturele Raden, recensies etc.) over aanvragen die bij de bedrijven waren binnengekomen.

Van een aantal bedrijven is een korte profielschets gemaakt over hun beleid met betrekking tot het sponsoren van kunst. Deze profielen werden door mevrouw Eekels in de Deelnemersraad van 29 november gepresenteerd en zullen ten behoeve van de Deelnemers worden uitgegeven.

De Pers

De pers toonde zich aanvankelijk in het algemeen nogal sceptisch tegenover het nieuwe fenomeen kunstsporing. Deze houding werd bevestigd door het rapport van Knapper & McAlley.

Behalve een kritische ondertoon, werd ook in recensies van gesponsorde evenementen de naam van de sponsor veelal niet vermeld.

Dit bracht de Stichting ertoe om op 17 mei in het Turmac gebouw te Amsterdam een openbare discussie met de pers te organiseren.

Inleiders waren (in alfabetische volgorde) J. Fransman (Algemeen secretaris van de Stichting), M. de Jong (Voorzitter van de Hoofddirectie van de Perscombinatie NV), H.B. van der Meer (Directeur van het Residentie Orkest) en W. Woltz (Hoofddirecteur van het NRC-Handelsblad).

J. Blokker (Adjunct-hoofddirecteur van de Volkskrant) reageerde op de inleidingen. Het forum en de discussie stonden onder leiding van mevrouw M. Gardeniers-Berendsen.

Een belangrijke conclusie van deze discussiemiddag bleek te zijn dat zowel de heer Blokker als de heer Woltz zich niet principieel uitspraken tegen het noemen van de naam van een sponsor in redactionele kolommen. Wel willen zij vanuit hun eigen journalistieke vrijheid zelf beoordelen of een sponsor een zodanige bijdrage heeft geleverd dat vermelding in de context van nieuws-

waarde gerechtvaardigd dan wel redelijk moet worden geacht.

Een tweede belangrijke conclusie werd geformuleerd door de heer de Jong: Krantenconcerns hoeven niet bevreesd te zijn voor derving van inkomsten uit advertenties als in redactionele kolommen de naam van een sponsor wordt genoemd.

Voorts bleek dat het terrein van "corporate advertising" in Nederland nog in een beginstadium is.

Van de zijde van het bedrijfsleven werd opgemerkt dat bedrijven wel eens kunnen gaan inspelen op krante-artikelen over gesponsorde kunst-evenementen, zoals in de Verenigde Staten reeds gebeurd.

Alle inleiders waren het erover eens dat deze prille ontwikkeling de redactionele autonomie, zoals geformuleerd in de eerste conclusie, onverlet laat.

De Stichting vindt het overigens verheugend dat de toonzetting van de pers ten opzichte van kunstsporing de afgelopen tijd zich in positieve zin heeft ontwikkeld.

De Media/ Voorstel voor naamsvermelding op radio en tv

Op 24 oktober bood de voorzitter van de Stichting André van der Louw, Minister Brinkman (Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur) een notitie aan waarin werd gepleit de naam van de sponsor in geval een gesponsord evenement wordt uitgezonden te mogen noemen en vermelden.

Het voorstel, dat tot in details was uitgewerkt, was mede gebaseerd op de regeling bij de niet commerciële BBC in Groot-Brittannië.

De Minister heeft ons toegezegd zich in Groot-Brittannië te zullen gaan oriënteren en daarna zijn standpunt te bepalen.

Tijdens een persconferentie aansluitend op de aanbieding presenteerde de Stichting tevens zijn Beleidsnotitie 1985.

Met betrekking tot de media wordt daarin gezegd dat de Stichting samen met de zendgemachtigden zoekt naar een vorm om na te gaan in hoeverre co-producties voor kunstprogramma's mogelijk zijn waarbij een sponsor als medefinancier zou optreden.

Het budget voor kunstprogramma's zou op die wijze aanzienlijk kunnen worden vergroot, terwijl het voor potentiële sponsors een aantrekkelijke propositie is de ondernemingsnaam op de televisie terug te zien.

De Belastingwetgeving

De Stichting was voornemens in het verslagjaar een brochure over kunst-sponsoring en belastingwetgeving te publiceren. De vordering van het onderzoek ging echter evenredig gepaard met de toeneming van de complexiteit van de materie.

Dit noopte ons ertoe de publicatie naar het volgende jaar te verschuiven.

Advisering aan kunstinstellingen

In de loop van het verslagjaar publiceerde de Stichting de folder "hoe vergroot ik de kans op sponsoring?", waarin een aantal principes zijn aangegeven aan welke criteria een aanvraag bij het bedrijfsleven moet voldoen.

Kunstinstellingen die onze hulp inriepen, stuurden wij een folder en een formulier toe. Na invulling en retournering van het formulier konden men met het bureau een afspraak maken ten einde na te gaan hoe de betreffende kunstinstelling in geval van dit specifieke project het beste te werk kon gaan. Deze advisering geschiedde in het verslagjaar nog kosteloos.

De Stichting verzond bijna 200 folders, waarna in het verslagjaar 134 gesprekken zijn gevolgd.

Uit deze hoge respons kan worden geconcludeerd dat ook naar het culturele veld de Stichting in een behoefte voorziet.

De gesprekken zijn als volgt te karakteriseren:

Ten eerste: kunstinstellingen die op het terrein van sponsoring nog geen ervaring hebben en zich aan het oriënteren zijn.

Ten tweede: kunstinstellingen die op vaak (zeer) korte termijn een gat in hun begroting moeten vullen. Deze instellingen zijn in het algemeen niet op zoek naar sponsorship - een relatie met een sponsor waar beide partners profijt van hebben - maar naar een donatie.

Ten derde: culturele instellingen die zelf een zakelijke strategie hebben ontworpen en de ervaring en deskundigheid van de Stichting als "feed back" willen gebruiken.

Buitenland

Op initiatief van de Stichting kwamen in november de zusterorganisaties uit Frankrijk, ADMICAL, en Groot-Brittannië, ABSA, naar Amsterdam.

Het wederzijds uitwisselen van informatie bleek zeer nuttig te zijn aangezien in alle drie de landen de beleidsmatige aandachtspunten gelijk liggen met betrekking tot de media en belastingwetgeving, en in praktische zin wat betreft de advisering aan bedrijfsleven en kunstwereld.

Afgesproken werd om in de toekomst informatie, lezingen en congresver-

slagen etc. uit te wisselen ten behoeve van elkaars deelnemers.

In 1984 zijn in België twee initiatieven ontplooid om te komen tot een zusterorganisatie. Een Stichting voor Kunstpromotie (Brussel, Vlaams) en Art et Fact (Luik, Frans).

Tevens zijn er oriënterende contacten geweest over mogelijke samenwerking met de The Council for Business and the Arts in Canada, CBAC, en de Business Committee for the Arts, BCA in de Verenigde Staten van Amerika.

TOT SLOT

Het Bestuur van de Stichting kijkt na het eerste jaar functioneren terug op een succesvol 1984. Niet alleen was er een toename van het aantal Deelnemers tot meer dan 40 (de verwachting was 25), ook werden een aantal belangrijke activiteiten gerealiseerd. Verder werden aanzetten gegeven voor activiteiten in het komende jaar: de voorbereiding van een symposium over "corporate imago en cultuur", een brochure over kunstsporsoring en belastingwetgeving en daaraan gekoppeld een studiemiddag en een notitie over co-producties van kunstprogramma's in de publieke omroep, gevolgd door een symposium over kunstsporsoring en (nieuwe) media.

Ook zijn de eerste gesprekken gevoerd met het Ministerie van Economische Zaken ten einde na te gaan in hoeverre kunstsporsoring een rol kan spelen in de exportbevordering en het imago van het Nederlandse bedrijfsleven in het buitenland. In dit kader zijn ook contacten gelegd met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, in het bijzonder de Ambassadeur voor Internationale Culturele Samenwerking.

Het Bestuur vertrouwt erop dat in het licht van de activiteiten van 1984 en de aanzetten voor 1985, het aantal Deelnemende bedrijven ook het komende jaar zal toenemen, zodat de activiteiten nog meer geïntensiveerd zullen kunnen worden.

Amsterdam, mei 1985

André van der Louw, voorzitter

Jurriaan Fransman, directeur

Bijlage 1

Bestuur

A.A. van der Louw, voorzitter
Mr. L.J. Pieters, vice-voorzitter
G. van Waveren, penningmeester
Eug. J.R.M. de By
Mr. P. Diamant
Mevrouw M. Gardeniers-Berendsen
H. de Groot
Mr. L.J. de Ruiter
Mr. O.W.A. Baron van Verschuer
Mr. J.G. de Vos

Bureau

J.S. Fransman, directeur
Mevrouw M. Eekels- van Galen Last, consulent
Mevrouw C.H.M. Thomas, secretariaat

Raad van Advies

Dr. W.A.L. Beeren, directeur Museum Boymans-van Beuningen, Rotterdam
P. Beugels, lid Raad van Beheer NOS, Hilversum
H. van Dael, directeur de Doelen, Rotterdam
Mr. A.L. Gerritsen, zakelijk leider Het Nationale Ballet, Amsterdam
Dr. S.H. Levie, hoofddirecteur het Rijksmuseum, Amsterdam
Mr. H.B. van der Meer, directeur het Residentie Orkest, Den Haag
Drs. J. Reijs, directeur Stadsschouwburg, Eindhoven
Drs. M. Sanders, directeur het Concertgebouw, Amsterdam
Drs. H. van Westreenen, zakelijk leider de Haagse Comedie, Den Haag
Drs. Sj. Zijlstra, directeur de Muzeval, Emmen

Bijlage 2

Deelnemers

Akzo Nederland NV, Arnhem
NV AMEV, Utrecht
Assurantieconcern Stad Rotterdam anno 1720 NV, Rotterdam
BASF Nederland BV, Arnhem
Adviesbureau Beauchez Holland BV, Den Haag
Adviesbureau Bennis, Den Haag
NV Bouwfonds Nederlandse Gemeenten, Hoevelaken
Cebeco-Handelsraad, Rotterdam
Credit Lyonnais Bank Nederland BV, Rotterdam
Croon Elektrotechniek BV, Rotterdam
Douwe Egberts BV, Utrecht
Doyle Dane Bernbach BV, Amsterdam
SM, Heerlen
BV Uitgeversmaatschappij Elsevier, Amsterdam
Heineken Nederland BV, Zoeterwoude
Hoogovens Groep BV, IJmuiden
IBM Nederland NV, Amsterdam
NV Interpolis, Tilburg
Johan Enschedé en Zonen Grafische Inrichting BV, Haarlem
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV, Amstelveen
Koninklijke Nedlloyd Groep NV, Rotterdam
F. van Lanschot Bankiers NV, 's-Hertogenbosch
Adviesbureau Merlyn, Den Haag
Mobil Oil BV, Rotterdam
Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen
Nederlandse Credietverzekering Maatschappij NV, Amsterdam
Nederlandsche Middenstandsbank NV, Amsterdam
Nederlandse Unilever Bedrijven BV, Rotterdam
Océ van der Grinten NV, Venlo
Perscombinatie NV, Amsterdam
NV Philips' Gloeilampenfabrieken, Eindhoven
Reclame Adviesbureau Prad BV, Amsterdam
Rabobank Nederland, Utrecht
Siemens Nederland NV, Den Haag
Stokvis & Zonen BV, Rotterdam
Stoomvaart Maatschappij Zeeland- Kon. Ned. Postvaart NV, Hoek van Holland
Turmac Tobacco Company BV, Amsterdam
Volvo Nederland Personenauto BV, Beesd
Westland/Utrecht Hypotheekbank NV, Amsterdam
Wilma Nederland BV, Weert
Zwitserleven, Amsterdam

0702-00-11

Typewerk: Carla Thomas

Druk en Layout:

Grafisch Bedrijf Mekka, Amsterdam

11-03-2020

